

PETRA DVOŘÁKOVÁ

Snad už jsem opravdu spisovatelka

Před dvanácti lety získala Magnesii Literu za knihu rozhovorů o církvi a o Bohu nazvanou Proměněné sny. Od té doby napsala dalších šest knih. Aktuálně je na pultech její Dědina, která vypráví o panoptiku současné vesnice.

TEXT KLÁRA KUBÍČKOVÁ

Petra Dvořáková se spisovatelkou stala nejenom z vnitřní nutnosti, ale i kvůli vnějším okolnostem: život jí naložil dost. Vážnou nemoc mladšího syna, vlastní anorexii, s níž dlouho bojovala, a náhlou smrt partnera. „I když jsem o strašně moc přišla, pořád mám dvě zdravé děti, mám kde být, mám dobrou práci,“ říká dnes smířeně.

Kdy jste si poprvé uvědomila, že jste spisovatelka?

Popravdě, já k psaní mnoho let vůbec nemířila. Byla jsem zdravotní sestrou na operačním sále a myslela jsem, že to tak zůstane. Ale život to vždycky zamotá tak, aby člověk začal dělat to, co má. Takže jsem musela opustit zaměstnání, protože mi vážně onemocněl syn. A v nemocnici jsem začala sama pro sebe sbírat rozhovory s lidmi, kteří byli věřící a současně prožili něco těžkého. Vycházelo to samozřejmě z osobní pohnutky, protože sama jsem byla věřící a kladla jsem si otázku, proč dobrý Bůh dopustil to, že mi onemocnělo dítě leukémií. O nějaký čas později mě napadlo poslat ukázkou rozhovoru do Reflexu. To bylo někdy před dvanácti nebo třinácti lety. Oni to otiskli. A mně se ozval Martin Stöhr z nakladatelství Host, jestli bych tu knihu u nich nechtěla vydat. Vyšly Proměněné sny. A já jsem za ně pak

dostala Magnesii Literu. Ze světa zdravotní sestry jsem spadla do světa intelektuálů, kde se na mě všichni dívali jako na publicistku a spisovatelku. A to byla iluze!

Přesvědčovala jste je, že jste se v jejich světě ocitla omylem?

To ani ne, spíš jsem se uvnitř sebe cítila velmi nejistá. Najednou jsem se ocitla v úplně jiné sociální skupině a viděla jsem, že mi chybí humanitní vzdělání, nějaký všeobecný rozhled. Ten prostě jako zdravotní sestra většinou nemáte. Byla jsem v očích lidí za spisovatelku, ale spisovatelské řemeslo jsem neuměla. Chtěla jsem psát dál, zjistila jsem, že mě to nesmírně naplňuje, ale chápala jsem, že to neumím. Martin Stöhr, můj redaktor z Hosta, mě vlastně naučil psát za běhu, tak jak mi v nakladatelství vydávali další knihy. Vracel mi texty, říkal mi, jak je přepsat. Vypíplal si mě od spisovatelského miminka. Taky jsem se cítila dost bídě mezi ostatními autory. Na Literu byl se mnou nominovaný i Erik Tabery, šéfredaktor Respektu. Asi vám je jasné, jak jsem se musela cítit vedle tak zkušeného a respektovaného autora.

Ted' už jste spisovatelka?

To těžko říct a spíš to musí posoudit jiní, hlavně asi čtenáři. Už si ale podstatně víc věřím, víc vím, co dělám.

Dostudovala jsem dálkově filozofii, doplnila si humanitní vzdělání, i když jsem samozřejmě nijak neexcelovala. S psáním je to podle mě tak, že člověk musí stejnou měrou do posledního dechu věřit ve své dílo, stejně jako o sobě musí do morku kostí pochybovat. A musí to být v rovnováze. Jakmile jedno nebo druhé převáží, nedopadá to dobře. Dílo totiž buď nevznikne, nebo je naopak autorovo přebujelé ego zničí. Obojí mě děsí.

Nakolik jsou vaše texty terapeutické?

Psaní jako terapie – navzdory tomu, že to může vypadat opačně – pro mě není důležité. Mnohem víc mě zajímá příběh, vyprávění. I v knize Já jsem hlad, která nese mnoho autobiografic-

kých prvků, psala jsem ji jako těžká anorektička, mě nejvíc ze všeho zajímal příběh. Nejvíc mě baví vžívat se do postav, být jimi emočně. Nemusím být sama sebou, mohu být kýmkoli. Prodavačkou salámů, zamilovanou puberťačkou, řezníkem z Dědiny.

Jak se vám vžívalo do řezníka?

Do něj dobře, zpátky k sobě je to těžší! Když jsem psala Dědinu, vymyslela jsem si postavu řezníka, kterému je asi 35 roků, jeho žena čeká čtvrté dítě, on je takový rázný, dobrý chlap, ale ujíždí mu různě nohy, sem tam manželce zahne, pije. Celý jeden den jsem psala o jeho vztahu k ženě, bylo to hodně vypjaté, ona s břichem, kolem ní tři další děti, on by se napil, hádá se s ní, je fakt naštvaný. Večer jsem

vypnula počítač, udělali jsme si se syny večeři – a já jsem se pořád nemohla zbavit pocitu, že jsem s někým ve při. Zkoumala jsem, s kým jsem se pohádala, kdo mě naštal, bylo mi mizerně. A pak mi došlo, že v realitě jsem se všemi za dobře, ale že jsem se coby řezník vlastně celý den hádala s těhotnou manželkou.

Jak se toho zbavit?

Dá se to rozdýchat, pustit se do jiné postavy. Ale ne vždycky. Psala jsem si jeden těžký text, jmenuje se pracovně Vrány. Sedí na stromě a dívají se do okna v domě, kde žije taková normální rodina se dvěma holčičkami. Jedna z nich je křečká, hodně zranitelná. A v té rodině se ne úplně viditelně, ale přesto překračují hranice intimity. Byla jsem tou holčičkou. A nevydýchala jsem

gothaj. Pak jde domů a doma na ni čeká její muž Josef. Tak jsem si zkusila napsat kousek Maruny a kousek Josefa. Jazykem, kterým se mluvím u nás.

Kde to je, to u vás?

Narodila jsem se u Velkého Meziříčí. U nás se říkalo bábička, ne babička. Bažejo. Horácké nářečí ve východní oblasti Vysočiny. Mám to v sobě nahrané, a když jsem začala psát, vystával mi ten jazyk v hlavě. Musela jsem najednou psát přirozeně, jak se u nás na dědině mluvilo. Často jsem musela jít do foneticky psané řeči, což místy vypadalo dost krkolomně.

Co na to řekli v nakladatelství?

Umím si představit, že korektorky asi nebyly nadšené.

To bylo peklo na zemi. Nejprve text opravovala Ivana Vaňková,

jsem žila. Vzala jsem syny a odstěhovali jsme se z Vysočiny do Znojma, úplně jsme změnili prostředí.

Stala jste se někým novým?

Ne novým, ale život v novém místě vás určitě proměňuje. Přestanete chodit místy, které vám všechno to staré připomínají. Dlouho jsem nemohla přijet do města, kde Lukáš zemřel a kde jsme žili. Ověřila jsem si, že v těžkých životních situacích platí jedno základní pravidlo, řekl je Augustinus Aurelius: Zachovej rád, rád zachová tebe. Uvědomila jsem si, že i když jsem o strašně moc přišla, pořád mám dvě zdravé děti, mám kde být, mám dobrou práci, pořád jsou věci, které zůstaly. Ty věci vás podrží. Čas je milosrdný.

Kolik bylo klukům?

Jedenáct a třináct.

Jak to brali?

Těžce. Je rozdíl, když vám umírá dlouho nemocný příbuzný, vy se s tím smiřujete, loučíte se. Lukáš zemřel ve vteřině, bez přípravy. Byl to šok.

Byli pro vás kluci tehdy oporou?

Ne. Nikdy jsem to po nich nechtěla. Není to jejich role a jsem velký odpůrce toho, aby si rodiče dělaly z dětí důvěrníky. To je může velice poškodit.

Tehdy jste měla hotový rukopis Julie mezi slovy.

Nojo! Lukáš vychovával své dvě holčičky, měla jsem je moc ráda, nikdy jsem si nemyslela, že můžu tak moc milovat „cizí“ děti. Přesto to byla situace plná výzev: když začnete chodit s někým, kdo už má děti, nutně narazíte na otázky typu „Jak moc je mám vychovávat, jak je mám respektovat, jak budou vnímat oni mě, jak nastavit pravidla, hranice? Jaký vztah bude mezi mými dětmi a partnerovými dětmi?“ A napadlo mě napsat na toto téma knížku pro děti – jmenuje se Julie mezi slovy – o holčičce, která se v takové nové rodině ocitne, její maminka má problémy s alkoholem

VIZITKA

Petra Dvořáková (41)

- Ve 14 letech odešla na několik let do kláštera. Vystudovala zdravotnickou školu a filozofii.
- Hned za první knihu Proměněné sny – rozhovory o Bohu a víře – získala Magnesii Literu.
- Zkušenost s anorexií popsal v knize Já jsem hlad.
- Je autorkou knih pro děti Julie mezi slovy a Flouk a Líla. Pro dospívající napsala knihu o florbalu Každý má svou lajnu (její synové hrají závodně).
- Nejnovější titul Dědina je novela o vesnici na Vysočině.
- Je rozvedená, má 2 syny.

Nejvíc mě baví vžít se do postav, být jimi emočně. Nemusím být sama sebou, mohu být kýmkoli.

to. Musela jsem ten rukopis odložit, bylo mi z toho zle.

Dopište to!

No, to bude těžké! Nedávno jsem měla ten text v rukách, četla jsem si to, je to dobré, to už poznám. Ale zatím to nejde dopsat.

Vaše poslední kniha nazvaná Dědina je mnohem živější, otevřenější, jiná než ty předchozí. Čím to?

Vím, že tahle knížka je trochu jiná než mé předchozí. Dost to přisuzuji velké životní změně, kterou jsem zažila a která v dnešní době vyspělé medicíny může vyznít až absurdně. Mívala jsem hodně zdravotní problémy, vypadalo to jako těžké alergie, ale nezabíraly na to léky. Potom mi na imunologii diagnostikovali nesnášenlivost lepku, takže jsem musela přestat jíst všechno s moukou. Vedlejším efektem bezlepkové diety bylo i to, že mi úplně zmizel sklon k depresím. A když máte celý život splíny a ty vám najednou z života úplně zmizí, to se musí nějak projevit – na osobnosti, a tudíž i na psaní. Třeba i tím, že i ve svých knihách mívám víc chutí vyrazit si mezi lidi. Týkalo se to už předchozí knížky nazvané Každý má svou lajnu.

Kde se ve vás Dědina vzala?

Jednou ráno jsem se vzbudila a měla jsem v hlavě obraz prodavačky Maruny, která stojí u pultu a kráží

bohemistka původem z Velkého Meziříčí, která ten jazyk zná, potom korektorka z nakladatelství Dagmar Procházková. Obě by měly dostat metál za tu práci. Víte, jak těžce musely vydýchat třeba slovo žlica?

Místo lžice?

Ano, prostě máme ta dvě první písmena otočená. Žlica. Nebo rožni. Říkáte rožni?

Maso na rožni?

Rožni znamená rozsvít! Když jsem byla s Vítkem v nemocnici v Motole, řekla jsem mamince, která s námi byla na pokoji: Markéto, prosím tě, rožni! Ptala se, co jako má rožnit?!

Máte za sebou hodně životních peripetií a zlomů: Vítkovu nemoc, svoji anorexiu, odchod z kláštera, rozvod. Dokážete zpětně říct, co pro vás bylo nejtěžší?

Jednoznačně Vítkova nemoc, není nic horšího, než když vám vážně onemocní dítě. O to šťastnější jste, když se vám pak uzdraví. Ale pocit, že nevstanu, že nedokážu jít dál, ten jsem měla jen jednou: když zemřel můj partner Lukáš při tragické nehodě.

Jak jste to zvládla?

V určitou chvíli mi došlo, že jediný způsob, jak to přežít, je změnit svůj život.

Jak?

Přestala jsem se držet místa, kde

a ona vyrůstá s tatínkem, který si najde tetu. Před nedávnem jsem si udělala radost a napsala pokračování. Protože mi hodně dětí psalo, jak to dopadlo s Julií a její maminkou, jestli se někdy viděly. Nebudu to prozrazovat, jak se to všechno vyřešilo, ale rozhodně řeknu, že konec je velmi radostný.

V jaké je rukopis fázi?

Zatím to čte kamarádka. A kousek jsem četla synům.

Co na to říkali?

Začíná to tak, že tatínkovi a Juliině nevlastní matce se narodí miminko. Je to řvoun, děti mu na tajnačku dávají dudlík, aby maminka nevěděla. A jeden z mých synů mi rozhorleně říká: Mami, ale tohle jsme s dudlíkem nikdy nedělali! A já mu říkám: Vítku, copak my jsme někdy měli nějaké malé dítě? On se zarazil a říká mi: „A jo, neměli, já se do toho tak vžil.“ A takhle já to s těmi knížkami mám... ■

Já jsem hlad je o anorexii, Flouk a Líla příběh kocoura a počítačové myši a Julie mezi slovy řeší výchovu novými partnery rodičů